

DYLEMATY WYBORU STRATEGII ROZWOJU MIASTA CHORZOWA

„Kronika Chorzowska” nr 10/2009

Przez prawie 200 lat Królewska Huta, a potem **Chorzów rozwijał się jako miasto węgla, stali i chemii**. Szczytowy okres rozwoju przemysłu ciężkiego miał miejsce w latach siedemdziesiątych (ub. wieku), gdy miasto liczyło ponad 160 tys. mieszkańców. Zmiana systemu gospodarczego w naszym kraju w latach 90-tych doprowadziła do likwidacji kopalń w Chorzowie i w ogólności do upadku przemysłu ciężkiego w naszym mieście. Czas płynie szybko, miasto się zmienia i powoli zapominamy co w spadku zostawił nam okres PRL-u. Chciałbym tutaj przypomnieć, że w latach dziewięćdziesiątych Chorzów to było miasto brudne, miasto o ekstremalnie przekroczonych stężeniach zanieczyszczeń atmosfery, pyłowych i gazowych, miasto o znikomym odsetku ludzi z wyższym wykształceniem, miasto z olbrzymim bezrobociem – jednym słowem miasto o nieokreślonej przyszłości.

Z takim to bagażem dziedzictwa socjalistycznej gospodarki przyszło się zmierzyć odrodzonemu samorządowi lokalnemu po roku 1990. Oceniając zmiany, które zaszły w Chorzowie od tego czasu warto przypomnieć niektóre strategiczne decyzje władz miasta, zmieniające w zasadniczy sposób wizerunek Chorzowa. Należą do nich z pewnością:

1. Przebudowa ul. Wolności na reprezentacyjny deptak miejski.

Zakończona w 1995r. inwestycja wypełniła lukę w strukturze miasta, a mianowicie doprowadziła do tego, że ul. Wolności stała się jakby utraconym Rynkiem miasta. Nowa funkcja ul. Wolności stała się przykładem dla innych miast regionu i w owym czasie znakomicie promowała Chorzów. Obecnie ul. Wolności wiele straciła z pierwotnego blasku. Wydaje się, że nadszedł czas na powtórny modernizację.

2. Stworzenie warunków do powstania uczelni wyższych w Chorzowie.

Pewna determinacja władz miasta powiązana z zapewnieniem racjonalnego wykorzystania budynków, które wypadały z użytkowania w systemie edukacyjnym szkolnictwa ponadgimnazjalnego, doprowadziła do wykreowania 4 uczelni prywatnych. Obecnie Chorzów jest lokalnym ośrodkiem akademickim w którym studiuje ponad 9 tysięcy studentów!

3. Decyzja o przeznaczeniu terenu koszar wojskowych na uniwersytecki kampus.

Dopiero teraz okazuje się jak bardzo prorozwojowa była to decyzja. Jeszcze w okresie wyprowadzania wojska, niektórzy przedstawiciele władz miasta podejmowali działania (nawet w Sejmie), aby pozostawić tu na miejscu drugorzędne formacje wojskowe (tzw. obrony terytorialnej kraju – „*no bo kto będzie prezentował sztandar na uroczystościach*”). Przejęcie terenu przez Uniwersytet Śląski, utworzenie tu Szkoły Zarządzania i plany budowy nowoczesnego kampusu naukowo-studenckiego dają podstawy do nadziei na dalszą zmianę oblicza miasta.

4. Podjęcie postanowienia o przykryciu ścieku Rawy.

Jeszcze w pierwszej kadencji 1991-1994 Rada Miasta jednomyślnie przyjęła zapis, że Rawa powinna być rzeką (w domyśle czystą, gdzie nad jej brzegiem można się opalać na kocyku!?). W drugiej kadencji, nie bez oporów, w oparciu o realistyczną ocenę sytuacji, sformułowano strategiczne dążenie do przykrycia Rawy. Obecnie ta największa inwestycja powojennego Chorzowa jest na etapie zakończenia. Ekolodzy mogą tu zgłaszać swoje zastrzeżenia, ale przykład Śródmieścia Katowic, gdzie odkryta Rawa płynie w głębokim betonowym korycie, wskazuje, że ta decyzja Katowic ani nie przydaje estetyki tzw. bulwarom Katowic, nie ma też wiele wspólnego z ekologicznością.

5. Przebudowa budynku dawnego teatru miejskiego na Chorzowskie Centrum Kultury.

Przez wiele lat społeczność Chorzowa czekała na powrót do życia kulturalnego obiektu przy ul. Sienkiewicza 3, który wpisał się przed i po II wojnie w świadomość mieszkańców. Decyzja o podjęciu wysiłku przebudowy nie przyszła lekko. Wiele burzliwych dyskusji (i nie zrealizowanych chęci sprzedaży budynku, a to na sąd rejonowy, a to na cele komercyjne) zogniskowało się, przy wsparciu środkami UE, w decyzję o przebudowie i utworzeniu ChCK. Obecna działalność Chorzowskiego Centrum Kultury rozwiewa wszystkie wcześniejsze opory.

6. Połączenie trzech szpitali w Zespół Szpitali Miejskich.

W roku 2004 doprowadzono do połączenia szpitali: im. dr A.Miełckiego, im. dr J.Rostka i szpitala dr W. Styczyńskiego w Zespół Szpitali Miejskich. Ta, niełatwa i wymagająca znacznej determinacji decyzja, stworzyła możliwości podjęcia ambitnego planu podnoszenia standardu leczenia i rozwoju lecznictwa zamkniętego w Chorzowie, przy zachowaniu stabilności finansowej. Uporządkowanie struktury organizacyjnej i stała modernizacja oddziałów, przy wsparciu środkami budżetowymi miasta, stworzyła solidne podstawy do dalszego rozwoju.

7. Wybudowanie Kompleksu Sportowego HAJDUKI

Kompleks Sportowy HAJDUKI oddano do użytku w 2001 r. Składa się on z hali sportowej i basenu kąpielowego. Wybudowanie tego kompleksu zniwelowało dysproporcję przestrzenną w infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej, która do tego momentu była niekorzystna dla Chorzowa Batorego, największej dzielnicy miasta. Obiekt ten wykorzystywany w stu procentach, wyraźnie podkreślił rekreacyjno-sportowy profil Chorzowa.

W roku 1998 został przyjęty fundamentalny dokument, a mianowicie Strategia Zrównoważonego Rozwoju do roku 2020. Zrealizowano już bardzo wiele zapisów strategii rozwoju. W ciągu ostatnich kilkunastu lat Chorzów – co potwierdza wielu mieszkańców i obserwatorów zewnętrznych – znacznie się zmienił. Miasto nabrało kolorów, pod względem ekologicznym staliśmy się normalnym miastem. Zmiany nastąpiły i dalej następują w wielu

sferach życia miasta. Należy odnotować poprawę sytuacji gospodarczej miasta. Mając więc na uwadze duże zmiany uwarunkowań zewnętrznych – uprawnione jest stwierdzenie o konieczności korekty (jak głębokiej?) strategii rozwoju. W takim momencie należałoby zapytać:

- Co pragniemy zmienić w postrzeganiu naszego miasta
- Jak chcemy by było postrzegane
- Jaka wizja miasta powinna nam przyświecać w podejmowanych działaniach

Problem wyboru strategii rozwoju jawi się tym wyraźniej jeśli weźmiemy pod uwagę aktualne prognozy GUS w stosunku do miast Aglomeracji Górnośląskiej.

PROGNOZA ZMIAN LUDNOŚCI (w tysiącach)

	2006	2010	2020	2030
Woj. Śląskie	4669,1	4574,2	4312,7	3952,4
Chorzów	114,0	107,6	94,2	79,3
Katowice	314,5	304,5	270,2	229,3
Bytom	186,5	176,6	152,4	126,1

Źródło: Dane GUS, Katowice 2007r.

Gdyby te podane przez oficjalny ośrodek statystyczny prognozy przyjąć dosłownie, to rysuje się bardzo nieciekawo scenariusz dla naszych miast. Mimo wszystko należy te prognozy potraktować dosyć poważnie, co skłania do przemyślenia na nowo wizji rozwojowej miast górnośląskich. Przede wszystkim należy zadać sobie pytanie:

Co powoduje, że jedne miasta bogacą się, stają się coraz atrakcyjniejsze dla swoich mieszkańców oraz przybyszów, rozwijają się i kwitną, podczas gdy inne biednieją, podupadają, stają się nieatrakcyjne i nie lubiane.?

Odpowiedzi na to pytanie szukano m.in. na konferencji „Chorzów miastem kreatywnym”, która odbyła się 7 XI 2008r. w Chorzowskim Centrum Kultury

Dr inż. Joachim OTTE